

Stowarzyszenie Instytut Śląski w Opolu
Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej

Brygida Solga

**Migracje polsko-niemieckie
i ich konsekwencje społeczno-ekonomiczne
na obszarach wiejskich Śląska Opolskiego**

Opole 2002

Spis treści

Wstęp	9
1. Założenia metodologiczne	16
2. Migracje jako przedmiot refleksji naukowej	23
2.1. Wprowadzenie	23
2.2. Podstawowe problemy ujęć teoretycznych zjawisk migracyjnych	23
2.3. Rozważania definicyjne	28
2.4. Sieć powiązań społecznych jako czynnik migracyjny	31
3. Problematyka migracji zagranicznych na Śląsku Opolskim w świetle badań naukowych	38
4. Ruchy ludnościowe na obszarach wiejskich w regionie opolskim w latach 1945–2000 – podstawowe tendencje	50
4.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna regionu	50
4.2. Procesy ludnościowe na obszarze Śląska Opolskiego	53
5. Migracje zewnętrzne na Śląsku Opolskim w latach 1945–2000	58
5.1. Wprowadzenie	58
5.2. Specyfika procesów emigracyjnych na Śląsku Opolskim	58
5.3. Emigracja do Niemiec – podstawowe problemy	62
5.3.1. Emigracja powojenna	62
5.3.2. Okres poprzedzający rok 1989	65
5.3.3. Emigracja po roku 1989	69
6. Emigracja do Niemiec a sytuacja społeczno-demograficzna Śląska Opolskiego	71
6.1. Wyjazdy mieszkańców Opolszczyzny do Niemiec a sytuacja demograficzna regionu	71
6.2. Wyjazdy zagraniczne a regionalny rynek pracy	74
7. Sieć powiązań migracyjnych a funkcjonowanie wiejskich społeczności lokalnych na Śląsku Opolskim	80
7.1. Wprowadzenie	80
7.2. Związki rodzinne mieszkańców Opolszczyzny z Niemcami – skala, charakter i kierunki powiązań	80

8. Ruch przyjazdowy z Niemiec na Opolszczyznę	95
8.1. Wprowadzenie	95
8.2. Stosunek społeczności regionalnej do polsko-niemieckich procesów migracyjnych	96
8.3. Wpływ przyjazdów z Niemiec na sytuację gospodarczą obszarów wiejskich województwa opolskiego (na przykładzie wybranych gmin)	100
8.4. Wielkość ruchu przyjazdowego z Niemiec	104
8.5. Kontakty polsko-niemieckie – zakres bezpośrednich powiązań	110
9. Współczesne migracje zarobkowe z województwa opolskiego do Niemiec – aspekty społeczno-ekonomiczne	116
9.1. Wprowadzenie	116
9.2. Wyjazdy do pracy w Niemczech – oddziaływanie na sytuację społeczną i gospodarczą	117
9.3. Przestrzenny rozkład powiązań. Niemieckie regionalne rynki pracy a wyjazdy do pracy z województwa opolskiego	132
Zakończenie	137
Literatura	141
Spis tabel	151
Spis rycin	152